

STRATEGICKÝ PLÁN

**PODPORY ŽÁKŮ OHROŽENÝCH ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTÍ,
ŽÁKŮ MÉNĚ NADANÝCH**

A ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

2023/2024

Vypracovaly: Mgr. Klára Koudelková,

Mgr. Martina Klimešová,

Mgr. Adéla Moravcová

Vypracováno dne: 1.11.2023

Obsah

1. Příčiny školní neúspěšnosti	3
2. Všeobecná část	4
2.1. Systém podpory.....	4
2.2. Východiska pro nastavování podpory ve škole, vyhledávání, identifikace nadání	4
2.2.1. Metody a formy práce	4
2.3. Jak řešit školní neúspěšnost	5
2.4. Žáci ohrožení školní neúspěšností – hodnoceni nedostatečně z jednoho nebo více předmětů nebo žáci neklasifikovaní	5
2.5. Žák ohrožený školní neúspěšností z důvodu vysoké absence.....	5
2.6. Žák ohrožený školní neúspěšností z důvodu SVP.....	6
2.6.1. Žáci bez vyšetření ve školském poradenském zařízení (dále jen ŠPZ).....	6
2.6.2. Žák s vyšetřením ve školském poradenském zařízení (dále jen ŠPZ).....	6
2.7. Vyhodnocování podpůrných opatření (dále jen PO).....	7
2.8. Systém péče o žáky ohrožené školní neúspěšností, žáky méně nadané a žáky se SVP	7
3. Specifická část	8
3.1. Obecná pravidla realizace práce	8
3.2. Vytipování ohrožených žáků	8
3.3. Individuální pedagogicko-psychologická podpora	9
3.4. Zpracování tzv. individuálního akčního plánu	9
3.5. Analýza akčního plánu	9
4. Závěr.....	10

1. Příčiny školní neúspěšnosti

Příčinou školní neúspěšnosti mohou být individuální rozdíly v osobnosti žáků, jejich motivace ke studiu a výkonnosti, ale také rodinná výchova. Neprospěch mívá obvykle mnoho příčin, které je třeba včas rozpoznat a podchytit. Školní úspěšnost i neúspěšnost je ovlivňována jednak osobností žáka, např. nízkou odolností vůči zátěži, poruchami učení a chování, zdravotním znevýhodněními žáka, ale také nemotivujícím rodinným zázemím. Žáci mohou být také ohroženi sociálně nežádoucími jevy např. problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole.

2. Všeobecná část

2.1. Systém podpory

Systém podpory žáků ohrožených školní neúspěšností, žáků méně nadaných a žáků se speciálně vzdělávacími potřebami (dále SVP) je součástí strategického plánování školy.

Kvalita systému péče o žáky ohrožené školní neúspěšností, péče o žáky méně nadané a žáky se SVP je v naší škole pravidelně vyhodnocována při klasifikačních poradách, při hospitační činnosti, při inspekční činnosti, při individuálních hodnotících rozhovorech vedení školy s pedagogy.

Dodržování nastavených podpůrných opatření kontroluje výchovná poradkyně i vedení školy.

Výchovná poradkyně eviduje a průběžně aktualizuje přehled žáků se SVP.

Výchovná poradkyně na pedagogické radě prokazatelně informuje pedagogický sbor o žácích se SVP a nastavených podpůrných opatření (dále jen PO).

Nastavená podpůrná opatření se vyhodnocují 2x za pololetí.

Klima školy významně přispívá k podpoře žáků ohrožených školní neúspěšností, žáků méně nadaných a žáků se SVP. Nastavená podpůrná opatření směřují k nápravě potíží a návratu takových žáků mezi „školsky úspěšné“.

2.2. Východiska pro nastavování podpory ve škole, vyhledávání, identifikace nadání

Pro vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností a žáků méně nadaných užíváme tyto metody pedagogické diagnostiky:

- pedagogické pozorování žáka v hodině
- rozhovory se žákem, pedagogem, rodičem, spolupráce se zákonným zástupcem žáka
- ústní prověřování znalostí a dovedností, písemné zkoušky, srovnávací testy (včetně hodnocení a klasifikace)
- didaktické testy, portfolio žákovských prací, reflexe rozboru výsledků žákovy práce a hodnocení
- studium dokumentace

2.2.1. Metody a formy práce

Při výuce žáků ohrožených školní neúspěšností a žáků méně nadaných využíváme tyto formy práce:

- individuální práce se žákem v rámci vyučovací hodiny
- doučování
- zadávání pravidelných úkolů pro domácí přípravu
- používání kompenzačních pomůcek dle doporučení ŠPZ
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, domácí příprava aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu a lépe ho zvládnout

- na základě potřeb žáka zvolit individuální podpůrná opatření
- nastavení podpůrných opatření 1. – 5. stupně
- vytvoření PLPP nebo IVP dle doporučení ŠPZ.

Podle potřeb a na doporučení ŠPZ mohou být poskytnuty i další druhy podpůrných opatření, např. využití asistenta pedagoga, speciálního pedagoga, školního psychologa a dalších odborníků, poskytnutí kompenzačních pomůcek a speciálních didaktických prostředků

2.3. Jak řešit školní neúspěšnost

Je třeba podpořit žáky tak, aby se co nejvíce zabránilo školní neúspěšnosti:

- nastavení podpůrných opatření 1. – 5. stupně za účelem kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě diagnostiky a doporučení školského poradenského zařízení (PPP nebo SPC), integrace žáka a případné vytvoření IVP.
- nastavení podpůrných opatření 1. stupně u žáků bez diagnostiky ŠPZ.
- přímá pedagogická intervence, zohlednění absence související se zdravotními komplikacemi a omezeními, příp. zpracování PLPP/IVP (ze zdravotních důvodů).
- motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, práce s klimatem třídy a začleňování těchto žáků do kolektivu
- včas těmto žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky.

2.4. Žáci ohrožení školní neúspěšností – hodnocení nedostatečně z jednoho nebo více předmětů nebo žáci neklasifikovaní

Jedním z hlavních opatření je spolupráce se zákonnými zástupci (dále ZZ) žáka.

Důležité je včasné a bezodkladné nastavení podpůrných opatření (dále PO). V praxi to znamená nečekat na klasifikační porady, ale komunikovat o specificích vzdělávaných žáků a o jejich projevech, jakmile jsou zřejmé.

Nejpozději však na konci každého čtvrtletí třídní učitelé (dále TU) prokazatelně informují ZZ o (ne)prospěchu a chování žáka ve škole.

Postupy a opatření:

- Nastaví se PO 1. stupně, která jsou určena ke kompenzaci mírných potíží ve vzdělávání žáka formou mírných úprav v režimu školní výuky a domácí přípravy. PO 1. stupně jsou v plně kompetenci školy. Učitel je realizuje bezodkladně.
- Vyhodnocení nastavených PO se realizuje nejpozději do 3 měsíců.
- Pokud žák překoná potíže, realizace PO bude ukončena.
- Pokud zvolené strategie nepovedou k pozitivním změnám v práci se žákem, je vhodné doporučit rodičům nebo zákonným zástupcům žáka, aby požádali o vyšetření žáka školským poradenským zařízením.

2.5. Žák ohrožený školní neúspěšností z důvodu vysoké absence

Vysoká absence žáka ohrožuje jeho školní úspěšnost.

TU vyvolává se jednání s rodiči/ZZ žáka s vysokou absencí. Z tohoto jednání bude pořízen stručný zápis, který podepisují všechny zúčastněné strany (škola, rodič/ZZ). V případě potřeby se stanoví termín další schůzky, na které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu. Za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá TU.

Stanoví se podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.).

Vyhodnocení nastavených PO se realizuje nejpozději do 3 měsíců.

Pokud žák překoná potíže, realizace PO bude ukončena.

Je-li vysoká absence žáka způsobena zdravotním znevýhodněním, je možné žákovi nastavit PO 1. st. se zohledněním absence (na základě lékařského doporučení) nebo IVP ze zdravotních důvodů.

Vyhodnocení nastavených PO se realizuje nejpozději do 3 měsíců.

Pokud žák překoná potíže, realizace PO bude ukončena.

2.6. Žák ohrožený školní neúspěšností z důvodu SVP

2.6.1. Žáci bez vyšetření ve školském poradenském zařízení (dále jen ŠPZ)

Nastaví se podpůrná opatření PO 1. stupně. Prostředkem podpory 1. st. je individualizovaná pomoc učitele – etapa přímé podpory žáka ve výuce učitelem: individualizace výuky, individuální přístup (např. přesazení žáka, poskytnutí delšího času na vypracování úkolů, doplňovací pravopisná cvičení místo diktátů, preference ústního nebo písemného ověřování učiva, plán práce a úkolů, plánované termíny zkoušení, individuální konzultace, pomoc spolužáka, doučování se spolužáky aj.).

Vyhodnocení nastavených PO se realizuje nejpozději do 3 měsíců.

Pokud žák překoná potíže, realizace PO bude ukončena.

Pokud přímá podpora ve výuce nepostačuje, třídní učitel nebo výchovný poradce může navrhnout vyučujícímu vypracování plánu pedagogické podpory (dále PLPP).

Realizace plánu pedagogické podpory je určena pro neprospívající žáky za předpokladu, že selže individualizovaná podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečně či dostatečně a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový. Vypracování je podmíněno souhlasem zákonných zástupců.

Vyhodnocení PLPP se realizuje nejpozději do 3 měsíců /1x za čtvrtletí.

Pokud zvolené strategie nepovedou k pozitivním změnám v práci se žákem, je vhodné doporučit rodičům nebo zákonným zástupcům žáka, aby požádali o vyšetření žáka školským poradenským zařízením.

2.6.2. Žák s vyšetřením ve školském poradenském zařízení (dále jen ŠPZ)

Pokud žák vstupuje do inkluzivního modelu vzdělávání s již stanovenou diagnózou, na které se obvykle podílí ŠPZ a to při zpracování individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP) nebo bez IVP.

Pro žáky s priznanými PO 1. stupně může ŠPZ stanovit zpracování PLPP dle svého doporučení. Jeho vyhodnocení bude provedeno na schůzce se zákonnými zástupci nejpozději do 3 měsíců.

Pro žáky s přiznanými PO od 2. do 5. stupně, škola nastavuje taková opatření, která vyplývají z doporučení ŠPZ, případně dalších odborníků. V doporučení se uvádí zpracování IVP dle doporučení ŠPZ, jehož vyhodnocení probíhá každé čtvrtletí a dle požadavků ve ŠPZ 1x za rok.

2.7. Vyhodnocování podpůrných opatření (dále jen PO)

Vyhodnocení PO se u žáků 1. stupně bez požadavku na vypracovaný PLPP probíhá vždy v prvním a třetím čtvrtletí daného roku.

Vyhodnocení PO se u žáků 1. stupně s vypracovaným PLPP probíhá čtvrtletně.

Vyhodnocení PO se u žáků 2. stupně až 5. stupně bez ohledu na vypracování IVP probíhá čtvrtletně.

2.8. Systém péče o žáky ohrožené školní neúspěšností, žáky méně nadané a žáky se SVP

Spolupráce s externími subjekty

V souvislosti s žáky ohroženými školním neúspěchem, žáky méně nadanými a žáky se SVP škola spolupracuje s těmito školskými poradenskými zařízeními: PPP Jihočeského kraje.

Podpora a vzdělávání pedagogů

Účast pedagogů v seminářích DVPP nejen v oblasti podpory žáků ohrožených školním neúspěchem, žáků méně nadaných žáků a žáků se SVP.

Spolupráce učitelů s výchovnou poradkyní a školním metodikem prevence.

3. Specifická část

Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

Ve škole funguje školní poradenské pracoviště (ŠPP), které je tvořeno vedením školy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence a školním psychologem.

3.1. Obecná pravidla realizace práce

V první fázi podpory jsou třídními učiteli vytipováni žáci ohrožení školním neúspěchem. Těmto žákům je posléze nabízena pedagogicko-psychologická podpora, která má formu osobních setkání. Dle povahy problému se dále odvíjí spolupráce s jednotlivými žáky.

Ve druhé fázi se stává základním nástrojem tzv. individuální akční plán. Tento plán vzniká na základě rozhovoru se samotným žákem, je také doplněn o informace od vyučujících žáka a zákonných zástupců. Akční plán je sestavován společně s žákem. Obsahuje základní principy pro naplnění vzdělávacího programu a tzv. body podpory, které žákovi umožní zvládat výuku. Při následujícím setkání s žákem je akční plán analyzován, společně s žákem projednáván s cílem zjistit, ve kterých bodech plánu byl žák v plnění úspěšný a ve kterých ne. Dále se snažíme najít příčiny neúspěchu a způsoby, které by mohly vést ke zlepšení a stabilizaci. Individuální péče o každého žáka je tak přímo „ušitá na míru“ jeho speciálním vzdělávacím potřebám, zvláštnostem jeho osobnosti, rodinnému kontextu.

Třetí fáze – časově nejnáročnější fáze podpory žáků, individuální setkání s žáky, závisí na složitosti problému, s nímž se konkrétní žák potýká. Úvodní setkání s žákem obvykle trvá šedesát až devadesát minut. V případě, že žák souhlasí s navázáním spolupráce, jsou dohodnuty další termíny setkání. Intervence jsou realizovány obvykle s četností dvakrát do měsíce. V případě závažných obtíží je frekvence setkání zintenzivněna. Celkový počet setkání závisí na povaze a intenzitě problému. Někteří žáci potřebují dlouhodobější podporu, proto jsou jim poskytovány intervence v průběhu celého pololetí, příp. v průběhu celého školního roku. Některým žákům naopak stačí dvě až tři intervence.

Dle potřeby jsou pro zefektivnění podpory jednotlivých žáků využívány také konzultace s rodiči a s vyučujícími žáka, příp. také s jinými odborníky.

3.2. Vytipování ohrožených žáků

Samotné vytipování probíhá formou rozhovorů školní metodičky prevence s třídními učiteli, kteří si v rámci třídnických hodin všímají hierarchie třídy a celkovému chování jednotlivců i kolektivu. Vytipování pak školní metodička prevence provádí na základě kritérií, do kterých řadíme slabý až nedostatečný prospěch žáka, vyšší počet zameškaných hodin až záškoláctví, nepříznivé hodnocení chování žáka třídním učitelem, kázeňské přestupky, změny v chování a prožívání žáka apod. Posléze jsou ve spolupráci s výchovnou poradkyní nominováni nejvíce ohrožení žáci do programu přímé psychologické péče.

3.3. Individuální pedagogicko-psychologická podpora

Úvodní rozhovor s žákem je obvykle časově náročnější. Délka tohoto setkání se pohybuje mezi šedesáti až devadesáti minutami. Pro navození příjemné a vstřícné atmosféry a posílení důvěry se zajímáme o zájmy konkrétního žáka a jeho volnočasové aktivity. Probíráme aktuální prospěch žáka, docházku do školy, jeho postoj k výuce, příp. problémové chování ve výuce. Hovoříme o podmínkách, které má daný žák pro studium, o spokojenosti žáka v třídním kolektivu, o vnímání jeho rodinných vazeb. Společně rozebíráme, jak vypadá týdenní harmonogram daného žáka. V souvislosti s domácí přípravou se bavíme také o tom, jakým způsobem se daný žák učí, jaké styly a techniky učení preferuje, které se mu osvědčily a které nikoliv. V závěru setkání si v případě zájmu žáka domlouváme konkrétní termín další psychologické intervence.

3.4. Zpracování tzv. individuálního akčního plánu

Při dalším setkání s žákem společně zpracováváme tzv. individuální akční plán. Do jednoduchého záznamového listu zapisujeme tzv. body podpory, které by žákovi umožnily zvládnout nároky zvoleného učebního/studijního oboru. U výukových potíží mezi nejfrekventovanější body podpory patří zavedení pravidelné a systematické domácí přípravy, pravidelná docházka do školy, využívání doučování a konzultací, zaujetí aktivního postoje k výuce, využívání těch stylů a technik učení, které žákovi vyhovují, využívání opravných pokusů v případě neúspěchu, průběžné sledování prospěchu apod. V případě kázeňských problémů patří mezi body podpory např. vedení žáka ke změně postoje, podpora ke spolupráci s vyučujícími, nácvik regulace chování a jednání, nácvik komunikace v rámci třídního kolektivu apod. Individuální akční plán se snažíme zformulovat tak, aby vyhovoval aktuální situaci daného žáka, jeho potřebám, možnostem a také jeho rodinnému kontextu.

3.5. Analýza akčního plánu

Počet setkání, během nichž společně vyhodnocujeme plnění akčního plánu, příp. ho obohacujeme o další body podpory, závisí jednak na úrovni motivace žáka ke změně, míře jeho aktivity a spolupráce a samozřejmě také na závažnosti řešeného tématu. V momentě, kdy se situace stabilizuje, žák zavedl podpůrná opatření, uvádí body podpory do praxe, je posilována jeho kompetence samostatnosti. Frekvence setkání se snižuje, příp. je spolupráce s žákem ukončena. Zároveň je žákovi nabídnuto v případě potřeby kdykoliv znovu využít služeb školního poradenského pracoviště. Naším cílem je dosáhnout toho, aby byl žák schopen na základě poskytnutého poradenství se dále podílet na řešení situace samostatně.

4. Závěr

Výše popsaný způsob pedagogicko-psychologické činnosti s žáky může být efektivní za předpokladu, že ho vedení školy podporuje a také pedagogové školy k němu zaujímají vstřícný postoj a dle svých možností jsou ochotni se spolupodílet na řešení problémů žáků. V maximalizaci úspěšnosti je důležité, aby daná situace byla řešena komplexně – tzn., že na řešení se nepodílí pouze výchovné poradkyně, školní metodička prevence a školní psycholog, ale také třídní učitel/učitelka a rodiče žáka. Významným krokem je navázání vztahu důvěry a atmosféry spolupráce nejen s žákem, ale i s jeho rodiči. Čím dříve je problémová situace řešena, tím lepších výsledků lze dosáhnout.

